

ENERGIA
naPrawdę

SOCIAL

FAKENEWS

RAPORT ENERGIA NAPRAWDĘ

Mądry Polak po fejku.

Prawdziwe informacje surowcem transformacji energetycznej.

Dorota Jeziorowska

dyrektor PTEZ

Kampania „Energia NaPrawdę”, którą rozpoczęliśmy we wrześniu 2023 r., ma na celu **przeciwstawienie się fali dezinformacji** i zapewnienie polskiemu społeczeństwu **rzetelnej informacji** oraz przekazanie w przystępny sposób wiedzy o energetyce.

Przez ostatnie pół roku wyjaśnialiśmy opinii publicznej **zawiłości transformacji energetycznej, dekarbonizacji oraz kierunków zmian w sektorze**. Zaadaptowaliśmy **mechanizmy fact-checkingowe w celu obalenia mitów** powielanych celowo i nieświadomie przez uczestników debaty publicznej. Widzimy, że nadal nie brakuje jednak nowych wyzwań m.in. w obszarze energetyki, dotyczących kierunków transformacji, wykorzystania energii atomowej czy gazu w sektorze, jak również możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii w naszym kraju.

Trudność związana z szerzeniem dezinformacji, dotyczącej sektora energetycznego polega na tym, że jest to **strategiczny obszar gospodarki**, a z drugiej strony kreujące go **mechanizmy są bardzo skomplikowane**. Powoduje to, że znacznie łatwiej przemycać treści niezgodne z prawdą, ponieważ niewiele osób jest je w stanie zweryfikować. Warto w tym kontekście przywołać wyniki badania społecznego, zrealizowanego na zlecenie PTEZ, przez firmę ARC Rynek i Opinia. Wynika z niego, że **3/4 badanych nie wie, jakie są główne źródła energii**

w Polsce. Jedynie **1/4 respondentów potrafi odpowiedzieć na pytanie, czym jest pakiet Fit for 55**. **34% respondentów nie jest w stanie określić, ile energii elektrycznej zużywa** średnio rocznie gospodarstwo domowe. O wyzwaniu, jakim jest dezinformacja dotycząca sektora energetycznego niech świadczy również fakt, że badanie Internetu, zrealizowane przez PTEZ pozwoliło wyodrębnić (w okresie I-VIII 2023 r.) **ponad 2,5 mln wzmianek dotyczących energetyki**. **Natomiast ponad 0,5 mln przebadanych wpisów, w jakimś stopniu powieliło nieprawdę i fake newsy!**

Stąd decyzja o realizacji kampanii informacyjnej „Energia NaPrawdę” i wdrożenie szeregu narzędzi, które pozwoliły dotrzeć z wiedzą na temat funkcjonowania sektora energetycznego i branży ciepłowniczej, do szerokiej opinii publicznej. Dowodem na wyzwanie, przed jakim stoimy, są również wyniki konkursu PAP FakeHunter Challenge, zrealizowanego w listopadzie 2023 r. **250 uczestników podczas maratonu śledzenia fake newsów zgłosiło ponad 750 treści stanowiących dezinformację**. Potwierdza to słuszność i konieczność podejmowania różnych inicjatyw zmierzających do walki z dezinformacją i dzielenia się rzetelną wiedzą na temat transformacji energetycznej.

O potrzebie realizacji kampanii

- Inicjatywa Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych (PTEZ) stanowi odpowiedź na falę dezinformacji, dotyczącą sektora energetycznego. Kampania, ma także **zwiększyć wiedzę Polaków na temat funkcjonowania energetyki i ciepłownictwa** w naszym kraju.
- Kampania „Energia NaPrawdę” stanowi również reakcję na **niski poziom wiedzy i zainteresowania Polek i Polaków tą tematyką**. Kwestie dotyczące energetyki w przestrzeni publicznej są **instrumentalnie wykorzystywane przez różne środowiska**, co może się nasilać w związku z kalendarzem wyborczym.
- Kampania to odpowiedź na brak skoordynowanych działań pozwalających reagować na funkcjonujące mity i pojawiające się fake newsy.
- PTEZ monitoruje infosferę i klasyfikuje niesprawdzone informacje, aby wskazywać: **manipulacje, niedopowiedzenia, skróty myślowe, uproszczenia oraz fake newsy itp.**
  - PTEZ współpracuje z PAP FakeHunter. Internautom udostępniony został mechanizm umożliwiający zgłoszenie **fake newsa**, który następnie zostanie poddany weryfikacji.
- #FakeHunter to społeczny projekt weryfikacji treści publikowanych w Internecie, uruchomiony przez Polską Agencję Prasową, którego celem jest demaskowanie nieprawdziwych informacji.
- Każda użytkowniczka i każdy użytkownik, przedstawiciel świata mediów, może zgłosić do PTEZ nieprawdziwą informację dotyczącą sektora energetycznego, która zostanie sprawdzona i zweryfikowana. Mechanizm zgłaszania dostępny jest na stronie PAP FakeHunter oraz na stronie www.energianaprawde.pl.

Fake newsy i dezinformacja – to się da zbadać

W ramach kampanii Energia NaPrawdę **przeprowadzono badanie Internetu obejmujące analizę treści w okresie od stycznia do sierpnia 2023 r.**

Od września 2023 r. PTEZ aktywnie monitoruje Internet w celu dalszego śledzenia dezinformacji w infosferze. **W sierpniu 2023 r. zrealizowano również badanie społeczne, przygotowane przez ARC Rynek i Opinia na temat stanu wiedzy opinii publicznej na temat transformacji energetycznej i dezinformacji w energetyce.**

BADANIE INTERNETU | WRZESIEŃ 2023 R.

- W ramach badania zrealizowanego przez Apostołów Opinii przeanalizowano łącznie **2,5 mln wzmianek, 21,8 mln interakcji oraz 3,51 mld kontaktów z informacją** na temat sektora energetycznego.
- Ponad **0,5 mln przebadanych wpisów**, w jakimś stopniu powielają nieprawdę i fake newsy.
- Dzienny zasięg internetowych publikacji na temat energetyki to około **14,5 mln potencjalnych kontaktów** z tego typu treściami.
- Co drugi Polak przebywający w sieci napotykał treść związaną z sektorem energetycznym.

Fake newsy i dezinformacja – to się da zbadać

BADANIE SPOŁECZNE - ARC RYNEK I OPINIA | SIERPIEŃ 2023 R.

37%
badanych

uważa, że transformacja to jedynie korzystanie z OZE, a przecież jest to proces wielowarstwowy i zróżnicowany technologicznie

56%
badanych

popiera rozwój energetyki atomowej

37%
badanych

nie wie, czy Polska powinna korzystać z gazu w procesie transformacji, a przecież bez tego paliwa przejściowego transformacja nie będzie możliwa

80%
badanych

popiera rozwój OZE

34%
badanych

nie jest w stanie określić, ile energii elektrycznej zużywa średnio rocznie gospodarstwo domowe

27%
badanych

nie jest w stanie wskazać kluczowych źródeł produkcji energii elektrycznej w naszym kraju

58%
badanych

twierdzi, że gdy OZE nie może pracować należy wykorzystywać magazyny energii lub inne źródła OZE

Fake newsy i dezinformacja – to się da zbadać

BADANIE SPOŁECZNE - ARC RYNEK I OPINIA | SIERPIEŃ 2023 R.

Spora grupa respondentów twierdzi, że **w Polsce ze względu na aktualną sytuację geopolityczną nie ma bezpieczeństwa gazowego**, ale jednocześnie równie liczna grupa nie zgadza się, że bez taniego gazu ze wschodu Polska nie jest w stanie transformować się energetycznie.

Cieszy wysokie zrozumienie Polaków dla idei **dywersyfikacji dostaw gazu** oraz zrozumienie, że **gaz pochodzący ze Wschodu nie jest nam w tym procesie niezbędny**. Jednak budzi niepokój wysoki wskaźnik sugerujących, że nie jesteśmy zabezpieczeni w tym zakresie. Jedynie co dziesiąty mieszkaniec Polski twierdzi, że **nie oszczędza energii w swoim gospodarstwie domowym**. Zdecydowana większość uważa, że poszerzenie edukacji w zakresie wpływu energetyki na środowisko wpłynęłoby na codzienne zachowania Polaków.

Niestety **Polacy obawiają się zubożenia w związku z transformacją energetyczną**; jedynie 2 proc. uważa, że nastąpi ograniczenie emisji CO₂ – co po raz kolejny pokazuje konieczność edukacji w tym zakresie; 3 proc. badanych sądzi, że nastąpi **wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego** – to również niewielki odsetek wskazujący na konieczność dalszej komunikacji społecznej i zrozumienia społecznego całego procesu transformacji.

1/4
badanych

potrafi odpowiedzieć na pytanie **czym jest pakiet Fit for 55**. Osoby, które wiedzą czym ten pakiet jest, najczęściej kojarzą go z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych lub z zamianą paliw kopalnych na odnawialne źródła energii

4/5
badanych

jest przekonanych, że **Polska powinna rozwijać energię odnawialną, a ponad połowa opowiada się za rozwojem elektrowni atomowych**

3/4
badanych

uważa, że **koszty transformacji energetycznej ponoszą głównie gospodarstwa domowe**

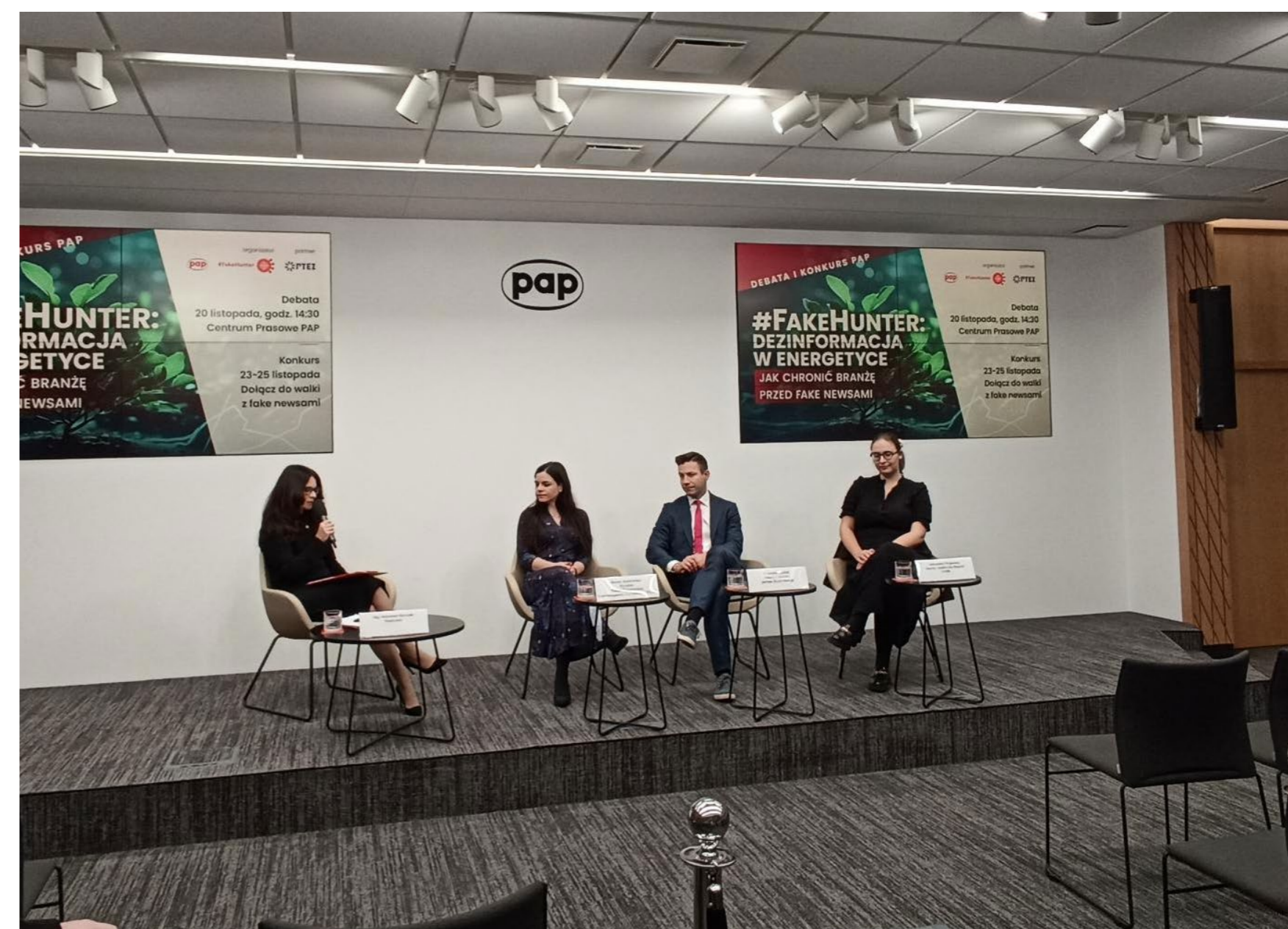
1/4
badanych

nie wie, **jakie są główne źródła energii w Polsce**

Komunikacja z interesariuszami

- W ramach współpracy z Polską Agencją Prasową zrealizowano **VIII edycję konkursu PAP Fake Hunter Challenge** poświęconą fake newsom w branży energetycznej. **Konkurs odbył się w dniach 24-26 listopada 2023 r.**
- W konkurencjach „Polowanie na fake newsy” i „#FakeHunter Detektyw Foto-Wideo” mogły brać udział zespoły liczące od 1 do 5 osób
- Punkty przyznawane były za zgłoszenie nieprawdziwej informacji lub propozycji i pomysłów związanych z rozwojem tematyki, wzbogacaniem funkcjonalnym, technicznym i merytorycznym platformy #FakeHunter
- **250 uczestników indywidualnych** i łącznie członków zespołów zarejestrowało się do udziału w rywalizacji
- Razem w obu konkurencjach uzyskano **ponad 750 zgłoszeń fake newsów!**
- Konkurs poprzedziła **online’owa debata ekspercka zrealizowana w PAP Media Room**, podczas której rozmawiano m.in. o dezinformacji energetycznej i klimatycznej w sieci oraz o tym, jak bronić się przed fake newsami.
- Prelegenci debaty:
  - **Dorota Jeziorowska**, dyrektor Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych
  - **Aleksandra Wójtowicz**, starsza analityczka danych z NASK
  - **Wojciech Jakóbiak**, redaktor naczelny BiznesAlert.pl

Komunikacja z interesariuszami

20 października odbyło się webinarium „Energia NaPrawdę. Cała prawda o cenach energii i ciepła”.

- Rozmawiano na temat najpopularniejszych fake newsów dotyczących energetyki i ciepłownictwa. W oparciu o wiedzę ekspertów wyjaśniano kluczowe kwestie dotyczące:
  - cen ciepła, w kontekście startującego sezonu grzewczego,
  - cen energii elektrycznej, w związku z ożywioną dyskusją w przestrzeni publicznej na temat tego, czy Polacy płacą najwięcej w Unii Europejskiej za prąd, czy też jest zupełnie odwrotnie,
  - transformacji energetycznej w Polsce i na co przeznaczane są zyski firm energetycznych.
- Podpowiadano również, **w jaki sposób można radzić sobie z manipulacjami, dezinformacjami i niedopowiedzeniami w debacie publicznej właśnie na temat energetyki i ciepłownictwa.** Jak korzystać ze wsparcia ekspertów PTEZ czy PAP Fake Hunter.
- Prelegentami byli:
  - Dorota Jeziorowska, dyrektor Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych
  - Artur Olszewski, prezes Agencji Rynku Energii
  - Mirosław Usidus, koordynator Projektu PAP FakeHunter
  - Wojciech Jakóbiak, redaktor naczelny BiznesAlert.pl
- Moderatorem był Maciej Maciejowski, dyrektor PKEE ds. komunikacji

Komunikacja z interesariuszami

Jednym z elementów kampanii było **nagranie felietonu do jednego z programów śniadaniowych.**

Materiał zrealizowano **na terenie toruńskiej elektrociepłowni.**

W reportażu umieszczono wypowiedzi pracowników technicznych, odpowiedzialnych za funkcjonowanie elektrociepłowni

Materiał koncentrował się na kierunkach transformacji sektora ciepłownictwa systemowego, kwestii ochrony odbiorców końcowych przed nadmiernym wzrostem cen za ogrzewanie mieszkań i domów. W rozmowie z ekspertami zaprezentowano również technologie, jakie obecnie są wykorzystywane przez przedsiębiorstwa branżowe, aby ograniczyć zużycie węgla w ciepłownictwie i rozwijać technologie zero- i niskoemisyjne. [Link do nagrania](#)

Również w jednej z elektrociepłowni, w której trwa proces odchodzenia od węgla w produkcji energii elektrycznej i ciepła, w połowie października 2023 r. zrealizowano nagranie **programu naukowego na temat produkcji ciepła.**

Materiał dotyczył tego, w jaki sposób produkowane jest ciepło, jak dociera do odbiorców. Widzowie mogli dowiedzieć się, jak przebiega proces dystrybucji ciepła od źródła wytwórczego do domowych grzejników. Pracownicy elektrociepłowni przedstawili założenia produkcji ciepła i energii elektrycznej w elektrociepłowni zasilanej gazem ziemnym i opisać proces transformacji

energetycznej tego obiektu. Wyjaśniono również specyfikę kogeneracji – jako rozwiązania pozwalającego na jednoczesną produkcję energii elektrycznej i ciepła w jednym procesie technologicznym. W materiale głos ekspercki zabrali: prof. dr hab. inż. Wojciech Bujalski z Politechniki Warszawskiej i Dorota Jeziorowska z PTEZ Reportaż został wyemitowany – 10 grudnia 2023 r.

W ramach działań komunikacyjnych mających na celu edukację jak najszerszego grona odbiorców zrealizowano [reportaż we współpracy z dr Maciejem Kaweckim](#). Był on poświęcony nowoczesnej technologii wytwarzania ciepła – za pomocą tzw. kotłów elektrodowych. Technologia ta ma bardzo dużą przyszłość w polskim ciepłownictwie gdyż pozwoli gospodarować nadwyżki w produkcji zielonej energii z odnawialnych źródeł, wytwarzając dzięki temu zielone ciepło. Szczególnie istotne znaczenie będzie miało to rozwiązanie na Pomorzu, gdzie ważnym źródłem energii elektrycznej będą wkrótce morskie farmy wiatrowe, zlokalizowane w polskiej części Morza Bałtyckiego.

Funkcjonowanie fake newsów

- Jak pokazały dotychczasowe doświadczenia w realizacji kampanii „Energia NaPrawdę” **energetyka stała się od inwazji Rosji na Ukrainę** tematem budzącym duże zainteresowanie ze strony Polek i Polaków.
- Tematy związane z branżą energetyczną generują bardzo wysokie zasięgi wśród społeczności internetowej (co daje obraz również zainteresowania ogólnego tą tematyką).
- Badania Apostołów Opinii, na zlecenie PTEZ, wskazują, że nawet **co piąty komunikat dotyczący energetyki pojawiający się w sieci może być dezinformacją**.
- Najbardziej narażone na działania dezinformacyjne są tematy związane z **węglem, gazem, energetyką jądrową, cenami energii, zyskami firm energetycznych oraz założeniami polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej**.
- Fake newsy to dzisiaj **ogromne zagrożenie**. Często kreowane są z premedytacją – dla zwiększania własnych zasięgów i wprowadzenia niestabilności społecznej – lub powstają w wyniku zaniedbania i nieuwagi ze strony internautów.
- Fake news to wiadomość, informacja, która ma **wprowadzić odbiorcę w błąd**. Niewątpliwie głównym zadaniem komunikatu dezinformacyjnego jest **oszustwo, szerzenie propagandy, wywołanie sensacji**. Największym zagrożeniem jest wpływ fake newsów na nasze zachowanie i decyzje.
- Dziś podstawowym źródłem fake newsów są **media społecznościowe i Internet**.

A wśród powodów powstawania fake newsów należy wymienić: tabloidyzację mediów, potrzebę posiadania informacji, która dominuje wśród opinii publicznej, przy jednoczesnym braku czasu na ich zweryfikowanie. U podstaw powstawania dezinformacji w energetyce warto wskazać również **brak kompetencji twórców treści lub chęć osiągnięcia celów politycznych i geopolitycznych, do czego służy manipulowanie opinią publiczną**.

- Poprzez **szybkie rozprzestrzenianie się narracji dezinformacyjnych dochodzi do polaryzacji społeczeństwa**. Mamy do czynienia z walką poszczególnych **baniek informacyjnych**, która np. w myśl celów i zasad funkcjonowania wrogich ośrodków wpływu jest pożądana ze względu na długotrwałe osłabianie więzi społecznych i zaufania do instytucji publicznych.
- Szybkość dystrybucji fake newsów skrzętnie wykorzystują wrogie ośrodki wpływu – **z pomocą fałszywych kont oraz mechanizmów automatyzacji publikowania treści (tzw. botów)**, możliwym staje się szerzenie treści nieprawdziwych lub wręcz szkodliwych. W ten sposób dochodzi do przeinaczenia rozumienia wolności słowa. Przez powielanie narracji dezinformacyjnych próbuje się modelować percepcję opinii publicznej na temat obszarów życia społecznego, będących przedmiotem takiego działania.

Cykl życia Fake Newsa

Zaczął się od niewinnych wypowiedzi:

„Elektrownia jądrowa na Pomorzu wcale nie będzie budowana w Lubiatowie-Kopalnie w gminie Choczewo? Rozważenie zmiany lokalizacji zapowiedziała nowa wojewoda pomorska Beata Rutkiewicz. W tej decyzji wspiera ją wicemarszałek województwa pomorskiego Leszek Bonna. Powodów jest kilka. Najważniejszy to degradacja środowiska naturalnego.”

Dziennik Bałtycki, 17 stycznia 2024 r. [Link](#)

„Ta decyzja środowiskowa dla lokalizacji w Lubiatowie została wydana, ale cały czas rozważamy, czy słusznie. Są też różne głosy na temat wybranej technologii. Najbliższe miesiące będą decydujące”

– poinformowała wojewoda pomorska Beata Rutkiewicz.

„Decyzja lokalizacyjna dotyczy najcenniejszego obszaru turystycznego województwa pomorskiego. Tam jest szeroka piaszczysta plaża i kompleksy leśne. Część tego dziedzictwa będzie wykluczona z użytkowania przez turystów i mieszkańców ze względu na oddziaływanie tej inwestycji. Zdajemy sobie sprawę, że atom to jest przyszłość i musimy inwestować, ale czy nie warto rozważyć pierwotnej lokalizacji z lat 80. w pobliżu Żarnowca? Tam jest już linia przesyłowa będąca w stanie odebrać tyle energii. Budowanie nowej linii – nie ukrywajmy - to kolejny czynnik degradujący środowisko naturalne”

– powiedział Leszek Bonna.

Równie niepokojący komentarz pojawił się na początku lutego w Gazecie Wyborczej.

Autor, red. W. Gadomski zachęca w nim do porzucenia planów budowy elektrowni atomowej: „Inwestycje w wielkie elektrownie jądrowe niemal zawsze trwają dłużej i kosztują o wiele więcej niż przewiduje wstępny kosztorys. Lepiej więc poszukajmy innych sposobów zapewnienia dostaw bezemisyjnej energii.” [Link](#)

Wypowiedzi te rozpętały falę komentarzy w mediach społecznościowych i dyskusji opinii publicznej na temat przyszłości projektu rozwoju energetyki jądrowej w Polsce.

Cykl życia Fake Newsa

A jakie są fakty?

- Należy podkreślić, że **decyzja o ustaleniu lokalizacji dla elektrowni jądrowej uzyskała status ostatecznej.**
- Próby wprowadzania zmian w projekcie jądrowym lub jakiegolwiek modyfikacje **w zasadzie oznaczałyby koniec tego projektu.**
- Komplikacje z rezygnacji z programu jądrowego wywołałyby **katastrofalne implikacje dla całego sektora energetycznego.**
- Należy pamiętać, że Polska realizuje plan odejścia od paliw kopalnych, szczególnie od węgla brunatnego i kamiennego. **Bez elektrowni atomowej**, która rozpocznie działanie w latach 30. XXI wieku, **nie będzie możliwe bezpieczne wygaszenie mocy węglowych w energetyce.**
- Jeżeli nie zbudujemy **kilku dużych elektrowni atomowych w latach 30. XXI wieku**, to grozi nam **deficyt w systemie elektroenergetycznym**, jaki powstanie, gdy wygaszane będą największe bloki w Bełchatowie, Turowie czy Pątnowie.
- Gdyby próbować zmienić lokalizację elektrowni **cały proces cofnąłby się o 5-10 lat.**
- Raz zbudowana **elektrownia atomowa umożliwia produkcję energii elektrycznej bez ryzyka oparcia całego systemu o źródła pogodowo zależne** (wiatr, słońce), równocześnie przy relatywnie niskich kosztach.

- **Bez kilku elektrowni jądrowych w czarnym scenariuszu będziemy zmuszeni liczyć się powrotem do tzw. stopni zasilania**, czyli przerw w dostawach prądu dla niektórych grup odbiorców.
- **Jak informował pod koniec stycznia portal Energetyka24.com: „Ponad 2/3 najbliższych „sąsiadów” pierwszej polskiej elektrowni jądrowej popiera inwestycję w swojej okolicy. Na poziomie kraju 3/4 Polaków nie ma nic przeciwko budowie elektrowni w pobliżu swojego miejsca zamieszkania.”**

Cykl życia Fake Newsa

W debacie publicznej pojawiają się również głosy odwołujące się do doświadczeń naszych zachodnich sąsiadów, wskazujące, że „przecież Niemcy zrezygnowali z atomu”:

- Niemcy faktycznie zamknęli swoje elektrownie jądrowe.
- Wygasili w ciągu ostatnich 20 lat ponad 20 GW mocy w tych jednostkach.
- Ostatnie miesiące pokazują, że ze względu na ceny energii w niemieckiej gospodarce **przemysł jest obciążony bardzo wysokimi kosztami, a gospodarka hamuje.**
- **Niemcy zmuszeni są do przyspieszenia budowy nowych mocy gazowych, rozwoju OZE, budowy nowych gazoportów**, aby sprowadzać gaz z innych kierunków niż rosyjski, a w radykalnych przypadkach **uruchamiają nowe kopalnie węgla brunatnego**, aby ustabilizować sytuację w systemie elektroenergetycznym.
- Energetyka atomowa jest obecnie jedną z najbezpieczniejszych technologii wytwarzania energii elektrycznej dostępnej na naszej planecie. **Niestety katastrofy w Czarnobylu i Fukushima wpłynęły na opinię publiczną w Niemczech** kształtując opinię o konieczności wyłączenia działających w tym kraju siłowni. Jednak badania ekspertów pokazywały, że w przypadku działających nad Renem elektrowni nie było żadnego ryzyka awarii, podobnych do tych jakie miały miejsce w ZSRR czy Japonii.

- **Energiewende, czyli niemiecka polityka energetyczna i transformacja energetyczna nad Renem zakłada dekarbonizację całego systemu w kierunku zwiększenia udziału OZE.**

- Dodatkowo należy zwrócić uwagę na silną pozycję na niemieckiej scenie politycznej Partii Zielonych. Zbudowała ona poparcie m.in. na sprzeciw wobec siłowni nuklearnych. Niemniej nie można zapominać że w niemieckiej debacie publicznej po katastrofie w Fukushimie poparcie dla Zielonych wzrosło, a to doprowadziło do decyzji władz w Berlinie, aby przyspieszyć proces tzw. wygaszania elektrowni atomowych.

Dezinformacja i fake newsy okiem ekspertów

Energetyka podlega coraz szybszej transformacji w związku z zachodzącymi zmianami zarówno społecznymi, gospodarczymi, rozwojem technologii, jak i zmianami legislacyjnymi. W związku z tak szybkim przeobrażeniem rozwiązania stosowane w energetyce są niestandardowe. Brak jest możliwości replikowania jeden do jednego rozwiązań pomiędzy poszczególnymi miejscami zastosowania tych technologii. Poza tym sektor energetyczny dawniej był podzielony na podsektory, tj. ciepłownictwo, elektroenergetyka czy sektor paliwowy. Obecna transformacja powoduje bardzo dużą integrację sektorów i powstawania powiązań i zależności. To wszystko powoduje, że interpretacja celowości lub braku celowości poszczególnych rozwiązań staje się coraz trudniejsza i wymagająca szerszego spojrzenia i rozumienia wielu zjawisk. System energetyczny staje się bardziej skomplikowany z coraz bardziej nieoczywistymi powiązaniem. Poza tym sektor energetyczny przenika się również z innymi sektorami, które do tej pory nie były z nimi powiązane. Doskonałym przykładem jest transport. Do niedawna transport był zupełnie oddzielną gałęzią gospodarki, a teraz poprzez e-mobility zaczyna być ściśle powiązany z energetyką. Wiele rozwiązań z zakresu energetyki, po to by być rentownymi, wymaga ścisłej współpracy z odbiorcą. Odbiorca przestaje być pasywnym beneficjentem, a zaczyna być aktywnym uczestnikiem rynku, czy to poprzez bycie prosumentem, czy po prostu poprzez kształtowanie swoich zachowań energetycznych.

Wszystko to powoduje, że stosowane rozwiązania nie są oczywiste nawet dla ludzi z branży. Brak jest gotowych standardów wypracowanych i replikowanych. Każde

wypracowane rozwiązanie ma swoje wady i zalety. Celowość lub brak celowości silnie zależy od przyjętych założeń i sposobu pracy tych instalacji. Wiąże się to z tym, że przeciętnemu człowiekowi jest niezmiernie trudno ocenić, które z tych technologii będą miały pozytywny wpływ na ekonomikę zaspokajania potrzeb energetycznych społeczeństwa, a które nie oraz jak będą wpływały na środowisko, w tym na zdrowie.

Zarówno zdrowie ludzi jak i sfera ekonomiczna jest bardzo ważnym elementem życia. Coraz większa jest świadomość społeczna i środowiskowa. Ostatni kryzys pokazał i uświadomił jak duży wpływ na sytuację ekonomiczną obywateli i państwa ma gospodarka energetyczna. To powoduje duże zainteresowanie tym, co dzieje się w zakresie energetyki.

Dezinformacja i fake newsy okiem ekspertów

Te czynniki, tj. szybkość zmian technologii oraz z jednej strony duży wpływ na życie a z drugiej strony brak dostatecznej wiedzy do oceny poszczególnych rozwiązań powoduje podatny grunt dla dezinformacji.

Należy zauważyć, że często barierą wprowadzania najnowszych technologii nie jest jego poziom rozwoju czy ekonomika, a brak akceptacji społecznej.

W związku z tym, bardzo ważne jest, aby prowadzić rzetelną politykę informacyjną dotyczącą zagadnień energetycznych. Polityka ta powinna być prowadzona wielopłaszczyznowo, począwszy od kształcenia w szkołach i przekazywania podstawowych informacji o fizyce zjawisk, jak np., to że na ziemi może istnieć życie między innymi dzięki efektowi cieplarnianemu, a jedynie jego przyrost jest szkodliwy. Po propagowanie informacji o najnowszych technologiach. Społeczeństwo będzie miało coraz większy wpływ na kształt energetyki między innymi poprzez kształtowanie swoich zachowań, poprzez prawidłowe stosowanie rozwiązań prosumenckich.

W związku z tym uważam, że kampania, która próbuje tłumaczyć zawichości nowoczesnej energetyki jest ważna dla całego procesu transformacji energetyki. Po to, aby w przyszłości energetyka była nowoczesna, przyjazna środowisku, niezawodna oraz tania.

prof. dr hab. inż. W. Bujalskiego | Politechnika Warszawska

Zestawienie TOP 7 tematów, wokół których pojawiały się narracje dezinformujące (wrzesień 2023 – luty 2024)

Mrożenie cen energii daje spółkom zyski

Wbrew zapowiedziom polityków, którzy podkreślali, że spółki energetyczne powinny podzielić się wysokimi zyskami, te zarabiają jeszcze więcej na samym systemie mrożenia cen prądu.

Publikacja: 28.09.2023 21:00

[Link do artykułu](#)

Okazało się, że tekstem "Dajmy sobie spokój z wielką elektrownią atomową" wywołałem burzę.

Opinie publikowane w naszym serwisie wyrażają poglądy osób piszących i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

Tekst ukazał się 3 lutego na portalu Wyborcza.pl, a dwa dni później w papierowym wydaniu „Gazety Wyborczej”.

Większość komentujących, delikatnie mówiąc, nie zgadzała się z

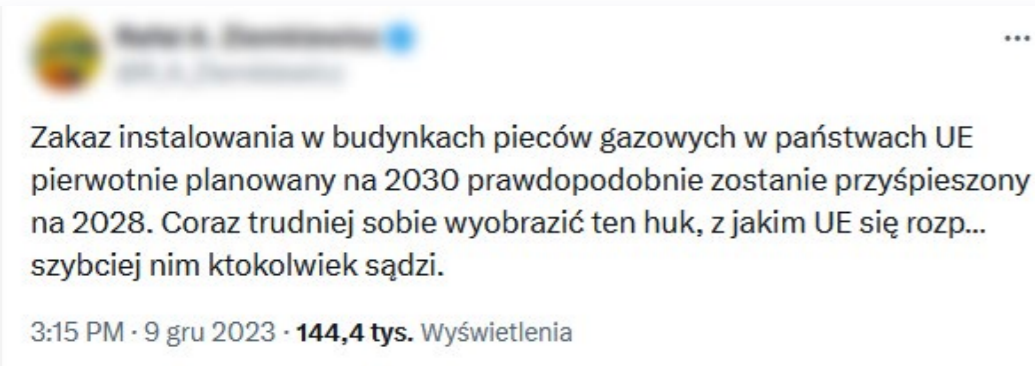
[Link do artykułu](#)

398 WYKOP Polska wobec energetyki jądrowej

W Foreign Policy właśnie ukazał się artykuł w którym dziennikarz z Berlina stara się udowodnić, że polskie plany rozwoju energetyki jądrowej są całkowicie bez sensu i najlepszą jest droga niemiecka - energetyka odnawialna

#polska #niemcy #energetyka #gospodarka #pieniadze #energiaelektryczna

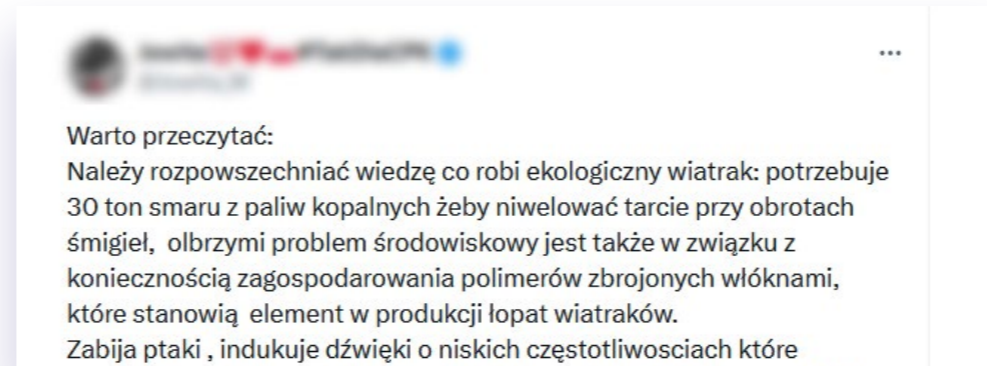
[Link do artykułu](#)

Zakaz instalowania w budynkach pieców gazowych w państwach UE pierwotnie planowany na 2030 prawdopodobnie zostanie przyspieszony na 2028. Coraz trudniej sobie wyobrazić ten huk, z jakim UE się rozp... szybciej nim ktokolwiek sądzi.

3:15 PM · 9 gru 2023 · 144,4 tys. Wyświetlenia

[Link do wpisu](#)

Warto przeczytać:
Należy rozpowszechniać wiedzę co robi ekologiczny wiatrak: potrzebuje 30 ton smaru z paliw kopalnych żeby niwelować tarcie przy obrotach śmigieł, olbrzymi problem środowiskowy jest także w związku z koniecznością zagospodarowania polimerów zbrojonych włóknami, które stanowią element w produkcji łopatek wiatraków. Zabija ptaki, indukuje dźwięki o niskich częstotliwościach które

[Link do wpisu](#)

Zestawienie TOP 7 tematów, wokół których pojawiały się narracje dezinformujące (wrzesień 2023 – luty 2024)

Oto dlaczego płacimy tak dużo za prąd. Podatki najwyższe w Europie

Jacek Frączyk
16 listopada 2023, 6:15. | 3 min czytania

Udostępnij artykuł

Patrząc na ceny prądu bez obciążeń podatkowych, nie ma w Unii niższych niż te, które płacą odbiorcy indywidualni w Polsce. Co nie oznacza jednak, że najmniej za prąd płacimy, co to, to nie. Państwo zabiera od każdej zużytej przez nas kilowatogodziny potężne kwoty w podatkach. Największe w Europie, nie tylko w Unii.

[Link do artykułu](#)

Rządowa strategia ciepłownictwa. Gaz nie będzie paliwem przejściowym

Aleksandra Hołownia
17 stycznia 2024, 07:36

Nowy projekt ma być gotowy jeszcze w tym roku. W porównaniu z propozycjami poprzedniego rządu będzie w większym stopniu oparty na OZE.

Transformacja w stronę zeroemisyjnej gospodarki wpłynie na ciepłownictwo – sektor, w którym nadal dominuje węgiel. Według danych Urzędu Regulacji Energetyki w koncesjonowanej gospodarce ciepłowniczej (ciepłownictwa systemowego) w 2022 r. wykorzystano niemal 14 mln t paliw węglowych i wyemitowano 37 mln t CO₂. Węgiel jest też nadal popularny w ciepłownictwie niesystemowym, obejmującym przede wszystkim indywidualne źródła ciepła, w tym „kopciuchy”. W grudniu minister klimatu i środowiska Paulina Hennig-Kloska zapowiedziała, że przygotowanie strategii dla ciepłownictwa będzie jednym z priorytetów resortu.

[Link do artykułu](#)

Wicie co jeszcze przewiduje ustawa wiatrakowa?

Otóż Polska ma zostać zasypana używanymi turbinami z importu.

No i oczywiście ponieść koszty składowania i utylizowania niebezpiecznych odpadów po wiatrakach wyeksploatowanych wcześniej

[Link do wpisu](#)

Warto przeczytać:
Należy rozpowszechniać wiedzę co robi ekologiczny wiatrak: potrzebuje 30 ton smaru z paliw kopalnych żeby niwelować tarcie przy obrotach śmigieł, olbrzymi problem środowiskowy jest także w związku z koniecznością zagospodarowania polimerów zbrojonych włóknami, które stanowią element w produkcji łopatek wiatraków. Zabija ptaki, indukuje dźwięki o niskich częstotliwościach które powodują, że życie wokół ucieka (jeżeli ma gdzie – jeżeli jest w pobliżu wiatraka zamknięty zbiornik wodny to ryby umierają, a inne zwierzęta uciekają z tego terenu).

Polska Akademia Nauk wskazuje, że w celu wyznaczenia minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od zabudowy mieszkaniowej należy wziąć pod uwagę takie czynniki mające wpływ na środowisko jak: hałas słyszalny, infradźwięki, migotanie światła, pola elektromagnetyczne, drgania i wibracje, odpadanie części turbiny,

„Na obszarze nawet do 2-3km u osób tam przebywających zaburzają pracę narządów odpowiedzialnych za ruch, zmysł słuchu, wzroku, równowagi i świadomości pozycji. Jest to tzw. Syndrom Turbin Wiatrowych. Po kilkuletnim przebywaniu w zasięgu oddziaływania turbin wiatrowych ludzie cierpią na uporczywe infekcje narządów oddechowych, alergie, osłabienie układu odpornościowego, patologie kardiologiczne (utrudniona praca serca oraz rozrusznika serca), padaczkę, bóle kręgosłupa, bóle w klatce piersiowej, choroby układu pokarmowego i inne groźne dla człowieka choroby – są bardzo drogie (w sam fundament trzeba wlać kilkaset ton betonu) – są nieopłacalne pod względem efektywności produkcji energii i kosztów jej produkcji (1MW/h prądu wyprodukowanego w elektrowni węglowej kosztuje 190zł, a prąd z elektrowni wiatrowej 1MW/h – 680zł),

[Link do wpisu](#)

Komentarz D. Jeziorowskiej | PTEZ

Nie możemy pozwolić, żeby narracje dezinformacyjne dotyczące funkcjonowania rynku energii, transformacji sektora, cen energii elektrycznej i ciepła pozostawały bez naszej merytorycznej odpowiedzi.

Bez dostarczania rzetelnej wiedzy do odbiorców, realizacja procesów inwestycyjnych czy implementowanie np. zmian w przepisach do bieżącej działalności przedsiębiorstw energetycznych, może spotkać się z trudnościami i niewłaściwymi reakcjami.

Należy reagować na fake newsy pojawiające się w przestrzeni publicznej, przekazując merytoryczne, ale podane w przystępny sposób informacje. Naszym celem jest również podnoszenie stanu wiedzy odbiorców oraz ułatwianie im samodzielnej weryfikacji informacji, jakie trafiają do przestrzeni publicznej.

Proces transformacji energetycznej jest procesem wieloaspektowym i niezwykle skomplikowanym. Stąd tak ważne jest edukowanie, informowanie, przekazywanie rzetelnej wiedzy i wyjaśnienie, jakie technologie, jakie narzędzie muszą zostać zastosowane, aby z jednej strony transformować polską energetykę, jednocześnie dbając o bezpieczeństwo naszego kraju w tym obszarze, biorąc pod uwagę dynamiczną sytuację geopolityczną i rozwój polskiej gospodarki. Transformacja ma również swój wymiar społeczny, który sprawia, że wiele narracji wzmacniających teorie spiskowe czy promujących nierealne rozwiązania technologiczne, dochodzi do głosu i wymaga wyjaśnienia i reakcji.

Jakie znaczenie dezinformacja i fake newsy mają dla branży ciepłowniczej i sektora elektroenergetycznego?

Zapytaliśmy przedstawicieli branży ciepłowniczej i sektora elektroenergetycznego o ich spojrzenie na kwestię dezinformacji i istnienia fake newsów dotyczących funkcjonowania tej gałęzi gospodarki. Chcieliśmy w ten sposób sprawdzić, jak narracje dotyczące transformacji energetycznej postrzegane są przez osoby, które na co dzień uczestniczą w tym przełomowym procesie.

- **63,6% badanych** odpowiedziało, że spotkali się dezinformacją na temat energetyki, ciepłownictwa i fake newsami dotyczącymi sektora
- **Czego dotyczyły narracje dezinformacyjne, na jakie natrafiali przedstawiciele branży:**
  - negatywnego wpływu energetyki i ciepłownictwa na środowisko, greenwashingu
  - informacji dotyczących energetyki atomowej (bezpieczeństwa technologii i wpływu na środowisko)
  - wzrostu cen energii i ciepła

- wpływu ciepła systemowego na zanieczyszczenie środowiska
- przekłamań związanych z odnawialnymi źródłami energii
- braku świadomości na temat konieczności posiadania elektrowni konwencjonalnych, pracujących w tak zwanej podstawie, wpływających na bilansowanie rynku mocy przy współpracy z OZE
- opinii, że wystarczy wybudować źródła OZE, pomijając kwestię zbilansowania (magazynowania) energii
- wytwarzanie energii i ciepła z węgla odpowiada za smog w miastach sugerując, że to ciepłownie i elektrociepłownie odpowiadają za smog
- znaczenia gazu w transformacji energetyki i ciepłownictwa
- przyczyn globalnego ocieplenia
- kosztów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła

Jakie znaczenie dezinformacja i fake newsy mają dla branży ciepłowniczej i sektora elektroenergetycznego?

- **Czego dotyczyły narracje dezinformacyjne, na jakie natrafiali przedstawiciele branży:**

- niepokoje społeczne
- brak dostatecznej wiedzy społeczeństwa na temat założeń tego procesu
- brak wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw i osób fizycznych zmuszonych do źródeł energii i ciepła
- brak wielkoskalowych alternatyw dla paliw kopalnych
- ryzyko zaistnienia tzw. deficytu mocy
- niebezpieczeństwo wzrostu kosztów energii elektrycznej i ciepła
- ryzyko utraty pracy przez osoby zatrudnione w tzw. konwencjonalnej energetyce
- koszty inwestycyjne
- brak wystarczającego rozwoju sieci przesyłowych
- brak stabilności regulacji prawnych
- zwiększenie eksploatacji urządzeń, związanej z zaawansowaną technologią
- uzależnienie produkcji energii elektrycznej od warunków atmosferycznych

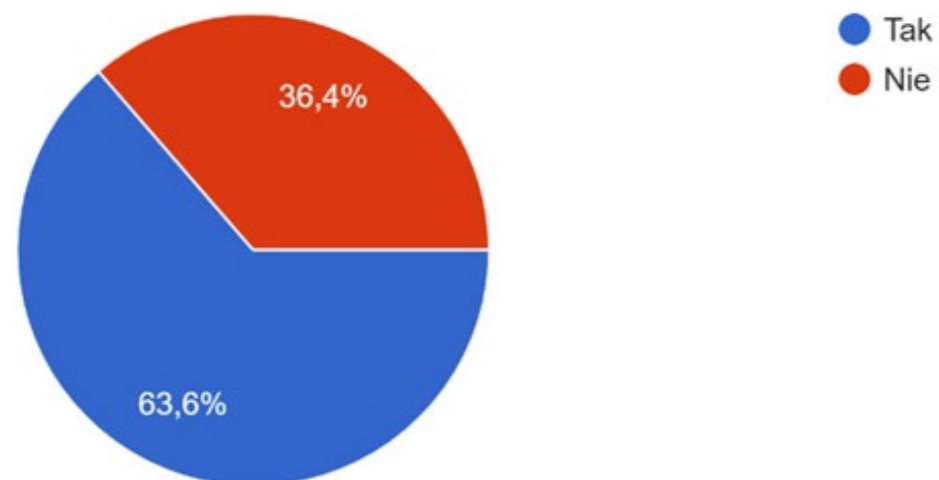
- zbyt wolne tempo transformacji energetycznej, spowodowane potrzebą poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych
- **Badani wskazywali, że najbardziej wiarygodnymi źródła wiedzy, jeśli chodzi o informacje na temat sektora energetyki i jego transformacji są dla:**
  - 81,8% ankietowanych - media branżowe
  - 78,8% ankietowanych - publikacje w specjalistycznych czasopismach
  - 33,3% ankietowanych - inne strony internetowe
- **Jako uczestników debaty podających mało rzetelne informacje o energetyce i cenach energii ankietowani wskazywali przede wszystkim:**
  - 75,8 proc. wskazań - liderzy życia publicznego
  - 60,6 proc. wskazań - celebryci
  - 51,5 proc. wskazań - influencerzy
  - 48,5 proc. wskazań - media głównego nurtu

Badanie przeprowadzone przez PTEZ w lutym i marcu 2024 r. wśród przedstawicieli sektora elektroenergetycznego (~ 40 ankietowanych)

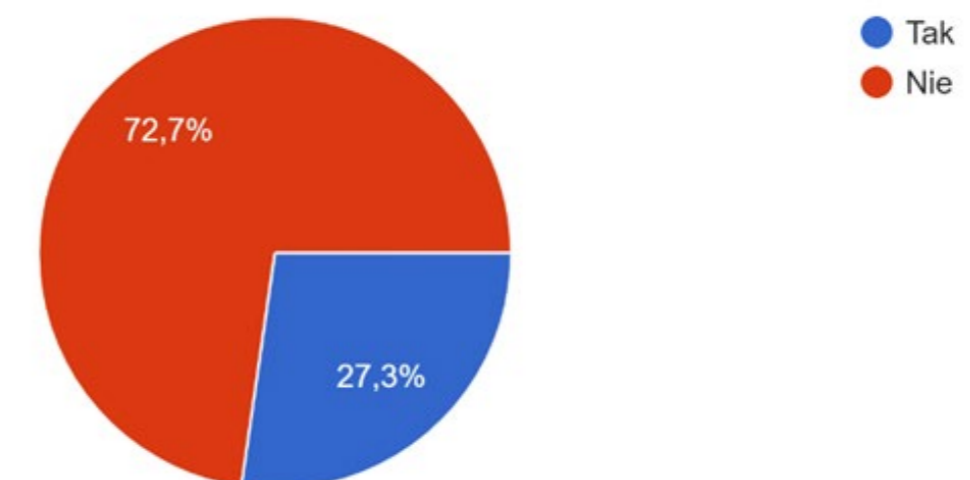

Jakie znaczenie dezinformacja i fake newsy mają dla branży ciepłowniczej i sektora elektroenergetycznego?

Czy spotkali się Państwo z dezinformacją na temat energetyki, ciepłownictwa i fake newsami dotyczącymi tego sektora?

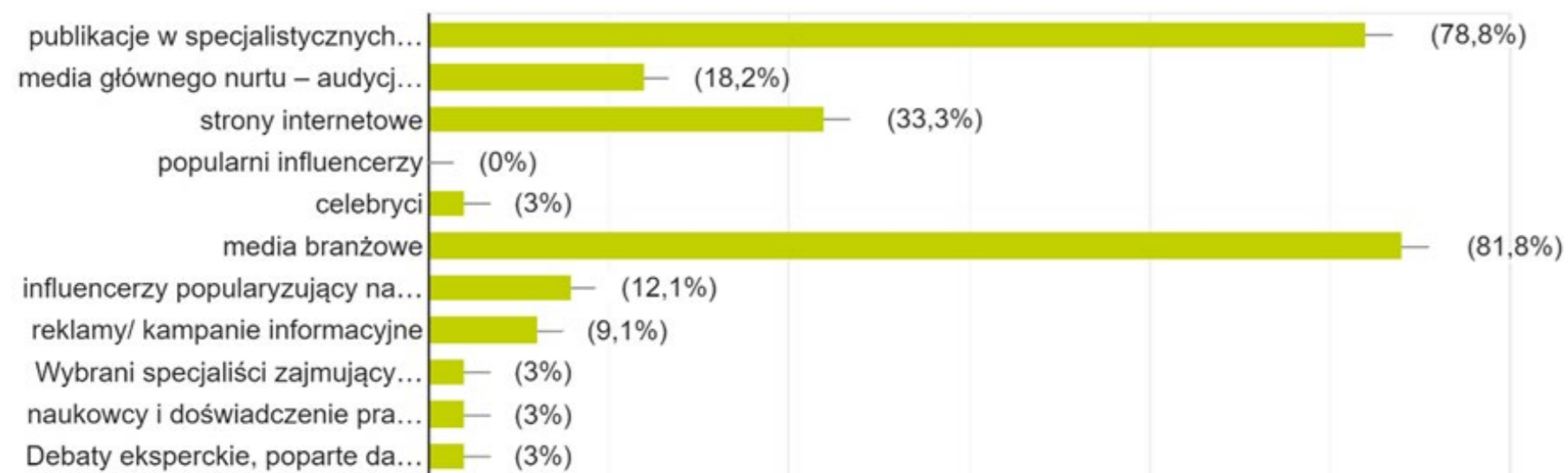

Czy fake newsy i dezinformacja wpłynęły w jakikolwiek sposób na działalność Pani/Pana przedsiębiorstwa?

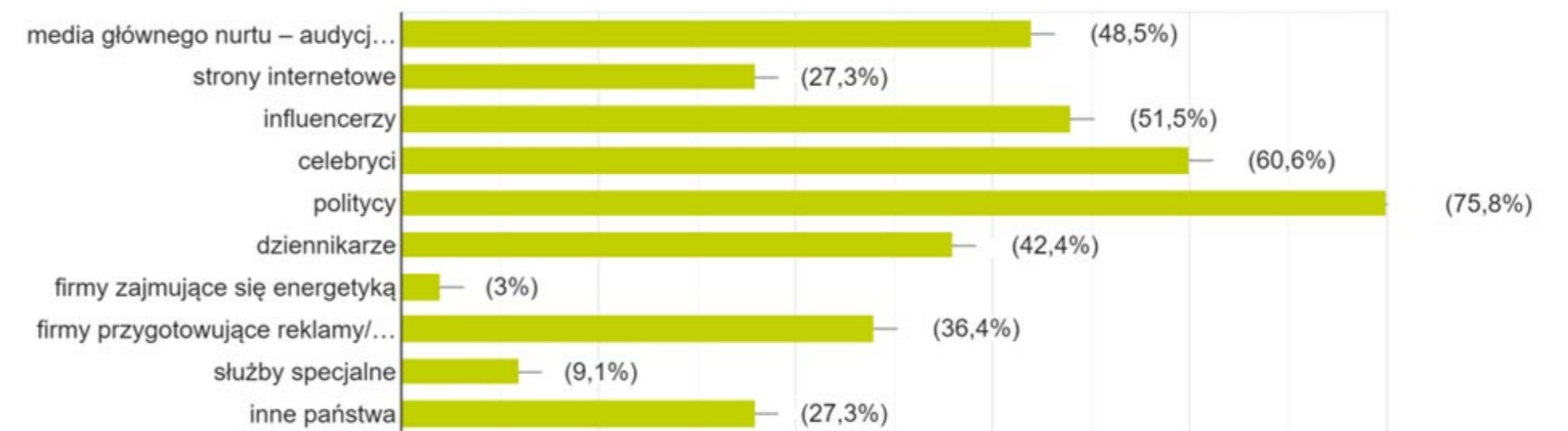

Jakie znaczenie dezinformacja i fake newsy mają dla branży ciepłowniczej i sektora elektroenergetycznego?

Które z poniższych źródeł informacji jest, Pana/Pani zdaniem, najbardziej wiarygodnym, jeśli chodzi o informacje na temat sektora energetyki i jego transformacji? [wielokrotny wybór – max. 4 odpowiedzi]

Pana/Pani zdaniem, kto najbardziej manipuluje/podaje mało rzetelne informacje o energetyce, cenach energii itp.? [wielokrotny wybór – max. 4 odpowiedzi]

Wytyczne dla przestrzeni informacyjnej

- **Dlaczego energetyka jest tak podatna na dezinformację?**
  - Wpływ zanieczyszczeń na środowisko czy niska emisja to zjawiska potwierdzone badaniami naukowymi. Rozwiązania mające na celu racjonalne korzystanie z zasobów są wdrażane w wielu dziedzinach naszego życia. Energetyka jest jednym z obszarów podlegających polityce klimatycznej UE, stąd sektor ten kieruje się w stronę transformacji energetycznej, która realizowana jest m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii czy energii jądrowej.
W sieci czyha mnóstwo fałszywych informacji, które hamują proces transformacji energetycznej.
  - Znajomość różnych źródeł energii i ich wpływu na środowisko pozwala podejmować bardziej świadome wybory i wspierać rozwiązania przyjazne dla planety, które będą redukować negatywny wpływ energetyki zarówno na klimat, jak i lokalne środowisko.
  - Zwłaszcza od czasu inwazji na Ukrainę **kwestia bezpieczeństwa energetycznego zyskała o wiele większą wagę w życiu społecznym niż dotychczas.**
- W Internecie krąży mnóstwo nieprawdziwych i wzbudzających niepotrzebną panikę informacji na ten temat. Wiedza o źródłach energii, mechanizmach ich zakupu czy realizacji dostaw oraz zrozumienie czynników, które wpływają na ich dostępność, są niezbędne dla ograniczania rozpowszechniania się mitów i manipulacyjnych wypowiedzi burzących spokój opinii publicznej.
  - **Energetyka to jeden z najważniejszych obszarów gospodarki narodowej.** Właściwa polityka klimatyczna oraz energetyczna jest kluczem do prawidłowego jej funkcjonowania. Zrozumienie sektora energetycznego umożliwia aktywny udział w debatach publicznych i podejmowanie bardziej przemyślanych decyzji wyborczych, które wpływają na politykę energetyczną kraju.
  - **Energetyka to również stale rozwijający się obszar gospodarki.** Posiadanie wiedzy w tym zakresie może pomóc w zrozumieniu przyszłych trendów i otworzyć drzwi do różnych zawodów związanych z energetyką. Nowe technologie, transformacja oraz obowiązki nakładane na przedsiębiorców powodują, że wiedza specjalistyczna może być cennym atutem na rynku pracy.

Jak reagować na fake newsy?

- O wiele łatwiej jest nam wierzyć w informacje negatywne, ponieważ te mają **mocniejszy przekaz i wywołują silne emocje**.
- Jednak należy pamiętać, że **nierzadko informacje te nie są prawdziwe**.
- Publikowanie fake newsów i przekazywanie ich dalej bez uprzedniego zweryfikowania źródeł jest **jak rozprzestrzenianie się groźnego wirusa**.
- Treści zawierające nieprawdziwe informacje powielają się **sześć razy szybciej niż informacje zgodne z prawdą**.
- W Internecie bardzo łatwo jest **wpaść w pułpkę generalizowania i uogólniania**.
- Słowa takie jak „**najdroższy**” czy „**zawsze**” albo „**nigdy**” są **popularne** – nie mówią niczego i mówią wszystko jednocześnie.
- Jeśli chodzi o polską energetykę, największą interakcję obserwuje się w informacjach, w których mowa jest o **cenach energii elektrycznej, ciepła czy gazu**
- Ten temat **zwykle budzi kontrowersje**, dlatego nietrudno natknąć się na fałszywe informacje, które go dotyczą.
- W dobie globalizacji, Internetu i mediów społecznościowych **fake newsy rozprzestrzeniają się z niebywałą szybkością**.
- Wielokrotnie zdarza się nam czytać informacje, które okazują się z czasem nieprawdziwe, a na ich podstawie nieświadomi niczego podejmujemy błędne decyzje.
- Ponadto, energetyka jest dziedziną, która opiera się na skomplikowanych mechanizmach, trudnych do zrozumienia dla przeciętnego obywatela.
- To stwarza idealne warunki do rozprzestrzeniania się fałszywych informacji i dezinformacji.

Jak zatem bronić się przed fake newsami?

- Przede wszystkim należy pamiętać, że jeśli kontrowersyjna informacja jest do znalezienia wyłącznie na jednej stronie internetowej, to istnieje spore prawdopodobieństwo, że jest to fake news.
- Zwykle fakty naukowe czy potwierdzone informacje znajdują się w paru różnych miejscach.
- Przy rzetelnej informacji zawsze powinien znajdować się przypis albo odnośnik.
- Gdy niczego takiego nie widać, dobrze jest upewnić się, czy strona internetowa, którą przeglądamy, jest tworzona przez ekspertów albo osoby, które znają się na danym temacie.
- Dobrze jest również zwrócić uwagę na język, w jakim pisana jest informacja. Czy budzi negatywne emocje? Czy zawiera skrajne określenia, epitety albo język zbyt swobodny jak na typowy tekst naukowy?
- Profil na mediach społecznościowych nie zawsze jest wiarygodny, zwłaszcza jeśli nie możemy potwierdzić tożsamości autora.

Dlaczego walka z fake newsami jest tak istotna w procesie transformacji i troski o bezpieczeństwo energetyczne?

Polska debata na temat zmian klimatu przesycona jest – niestety – misinformacją oraz dezinformacją. Do jej szerzenia przyczyniają się rozmaite czynniki, natomiast podstawowym powodem tej powszechności jest brak dobrze ugruntowanej wiedzy dotyczącej chemii, fizyki czy geografii. Klimatyczną misinformację i dezinformację można podzielić na kilka poziomów złożoności.

Najbardziej podstawowym poziomem są treści, które podważają w ogóle fakt zachodzenia zmiany klimatu w kierunku globalnego ocieplenia. Materiały takie trafiają się coraz rzadziej, gdyż trend ociepleniowy jest dla typowego mieszkańca Polski widoczny gołym okiem: charakteryzuje się m. in. spadkiem liczby dni z pokrywą śnieżną, zmianami w zakresie pór roku polegającymi np. na skróceniu okresu wiosennego czy też przedłużającymi się falami upałów. Jednakże niekiedy można natrafić na treści medialne, które np. zawężają analizowany okres do kilku lat, w których średnia temperatura powierzchni Ziemi była względnie stabilna lub nawet spadała (np. okresy po występowaniu tzw. El Niño).

Komentarz Jakub Wiech | Eneretyka24

Tego typu tezy nie wytrzymują zderzenia z trendami obserwowanymi na klasycznych w klimatologii okresach badawczych (tj. co najmniej 30-letnich przedziałach czasowych). Dane z takich pomiarów pokazują bowiem bezsprzecznie, że średnia temperatura powierzchni Ziemi gwałtownie rośnie.

O wiele bardziej popularne są natomiast materiały sygnalizujące, jakoby obecna zmiana klimatu nie zachodziła ze względu na czynnik ludzki, tylko była częścią naturalnego cyklu.

Komentarz Wojciech Jakóbiak | Biznesalert.pl

Kto wywołał kryzys energetyczny?

Kryzys energetyczny był okazją do dezinformacji prezentującej różne nieprawdziwe przyczyny gwałtownego wzrostu cen energii oraz paliw na przełomie 2021 i 2022 roku.

Zacznijmy od faktów. Wiedza potoczna sugeruje, że kryzys energetyczny jest skutkiem inwazji Rosji na Ukrainę z lutego 2022 roku. Jednakże analiza danych z rynku energii oraz gazu w Unii Europejskiej pokazuje, że zaczął się wcześniej. W połowie 2021 roku na rynek wpływały dwa czynniki. Pierwszy to wzrost cen uprawnień do emisji CO₂ ze względu na program Europejskiego Zielonego Ładu zawarty w kilkunastu aktach prawnych zaproponowanych przez Komisję Europejską w celu przyspieszenia polityki klimatycznej, a co za tym idzie intensywniejszej promocji Odnawialnych Źródeł Energii oraz dekarbonizacji, to znaczy usuwania emisji CO₂ z sektora energetycznego. Cena uprawnień do emisji CO₂ w systemie EU Emission Trading Scheme wynosiła w październiku 2021 roku około 60 euro za tonę. Na początku lutego było to już 96 euro za tonę. Paradoksalnie, cena uprawnień do emisji CO₂ zaczęła spadać z okolic 100 euro za tonę w lutym 2023 roku. Analiza tych danych pozwala postawić tezę, że uprawnienia do emisji CO₂ drożały przez przyspieszenie polityki klimatycznej jeszcze przed inwazją Rosji na Ukrainie. Zaczęły spadać wraz z pojawieniem się danych o redukcji zużycia energii i gazu wskutek

kryzysu energetycznego. Droższe uprawnienia oznaczały wyższe koszty wytwarzania energii z użyciem paliw kopalnych, a przez to dołożyły się do trendu wzrostu cen energii elektrycznej w Europie doby kryzysu. Kolejny czynnik to wzrost cen gazu, który na giełdzie europejskiej TTF także można było obserwować od drugiej połowy 2021 roku, a zatem jeszcze przed inwazją Rosji na Ukrainie. Cena megawatogodziny gazu ziemnego na TTF w czerwcu 2021 roku wynosiła 25 euro. W listopadzie było to już powyżej 60 euro. W lutym 2022 roku ceny wzrosły do 80 euro za megawatogodzinę, a po rozpoczęciu inwazji do ponad 100 euro. Apogeum nastąpiło w sierpniu 2022 roku, kiedy megawatogodzina kosztowała około 340 euro. Ceny spadły w lutym 2023 roku do 35 euro a obecnie wróciły w okolice sprzed kryzysu. Analiza tych danych pozwala stwierdzić, że powodem podwyżki cen był spadek podaży gazu na rynku europejskim, który w 2021 roku w ponad 40 procentach był zaopatrywany z Rosji. Liczne materiały analityczne pokazują jak jeszcze przed inwazją rosyjski Gazprom ograniczał podaż gazu na giełdzie, w ramach kontraktów długoterminowych, a także jak nie zapełniał magazynów przed sezonem grzewczym. Inwazja jedynie spotęgowała ten efekt, a wysoka cena gazu istotnego przy produkcji energii w Europie Zachodniej zależnej od generacji gazowej przełożyła się jako kolejny czynnik na wyższe ceny energii elektrycznej na giełdzie. Stamtąd przeniosła się do taryf widocznych na rachunkach odbiorców w Europie. Z kolei wyższe zużycie i ceny gazu zwiększyły atrakcyjność węgla, windując także jego ceny na rynku. W ten sposób kryzys energetyczny

Komentarz Wojciech Jakóbiak | Biznesalert.pl

potęgowany, ale nie spowodowany inwazją Rosji na Ukrainie, rozlał się na całą gospodarkę, bo drożący koszyk mediów energetycznych miał przełożenie na rekordową inflację.

Tymczasem dezinformacja na temat kryzysu energetycznego obarczała winą za kryzys energetyczny rozstanie Unii Europejskiej z gazem rosyjskim, o które zostali oskarżeni politycy europejscy. Warto w tym kontekście przytoczyć najbardziej zaskakujące materiały dezinformujące opinie publiczną za pośrednictwem mediów powtarzających przekaz Federacji Rosyjskiej. Chodzi o tezy o tym, że Europa nie poradzi sobie bez gazu rosyjskiego, których najbardziej dobitnym przykładem może być reklama rosyjskiego Gazpromu sugerująca, że w kolejnych latach Europejczycy bez gazu z Rosji będą skazani na brak dostaw ciepła oraz uderzenie w ich dobrobyt do tego stopnia, że będą wręcz zmuszeni zjadać zwierzęta domowe. Do zobrazowania tego zjawiska w materiale Gazpromu został wykorzystany chomik, którego pewna dziewczynka dotknięta kryzysem energetycznym wynikającym – a jakże – z odejścia od gazu z Rosji jest zmuszona zjeść w zupie kilka lat po rozstaniu z Gazpromem. Ten przekaz był powielany w mediach rosyjskojęzycznych i innych, które przekonywały, że gospodarka europejska zawali się bez stabilnych dostaw gazu rosyjskiego. W rzeczywistości to jednak zależność od tego źródła pozwoliła

Rosjanom podsycać kryzys energetyczny i wykorzystać go, prawdopodobnie, do demobilizacji wsparcia Zachodu na rzecz Ukrainy zaatakowanej w lutym 2022 roku.

Krytyka polityki dywersyfikacji dostaw gazu przyspieszonej wobec inwazji Rosji na Ukrainie w 2022 roku, której uosobieniem był program REPowerEU zmierzała do deprecjacji wysiłków na rzecz uniezależnienia od dominującego dostawcy rosyjskiego. Media rosyjskie kolportowały przekaz o tym, że jedynie poleganie na gazie rosyjskim jako taniej alternatywie wobec dostaw z USA, Bliskiego Wschodu, Afryki Północnej i Norwegii pozwoli przywrócić niższe ceny paliwa, a co za tym idzie rentowności wytwarzania energii. Jednakże w praktyce okazało się, że niższe ceny były możliwe dzięki realizacji programu REPowerEU zakładającego rozstanie z wszelkimi surowcami rosyjskimi do 2027 roku wsparta stosownymi regulacjami o obowiązku magazynowania gazu w całej Unii Europejskiej, a także wspólnych zakupach gazu spoza Rosji, w połączeniu z pakietami osłonowymi mrozącymi ceny energii oraz paliw na różne sposoby. Udział Gazpromu na rynku europejskim spadł do poniżej 15 procent w 2023 roku i według prognoz ma spadać dalej. Tymczasem spowolnienie gospodarcze spowodowane kryzysem energetycznym spowodowało spadek zużycia energii elektrycznej w Europie o 9 procent w 2023 roku, a co za tym idzie zmniejszyło presję cenową. Ceny gazu są bliskie tym sprzed kryzysu.

Komentarz Wojciech Jakóbiak | Biznesalert.pl

Ceny uprawnień do emisji CO2 spadają po pierwsze przez mniejsze wytwarzanie energii a po drugie przez antycypację rynku korekty Europejskiego Zielonego Ładu z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw. Paradoksalnie najmniejszy szok cenowy wystąpił tam, gdzie jak w Hiszpanii zostały wprowadzone limity cenowe kosztów wytwarzania energii, a największy był tam, gdzie jak w Niemczech, cena wiodącego paliwa, w tym przypadku gazu, pozostała wysoka.

Podsumowując, kryzys energetyczny nie wynikał z inwazji Rosji na Ukrainie ani odejścia od gazu rosyjskiego w Europie. Był skutkiem splotu dwóch czynników, z których jeden mógł być skutkiem zbyt szybkiego tempa polityki klimatycznej, a drugi z wrogiej polityki Federacji Rosyjskiej. To asumpt do rzeczowej dyskusji o kształcie polskiej i europejskiej polityki energetyczno-klimatycznej bogatszej o bolesne doświadczenie kryzysu energetycznego. To także ciekawe studium dezinformacji w sektorze energetycznym, z którą prawdopodobnie kraje Unii Europejskiej będą miały w dalszym ciągu do czynienia.

red. Wojciech Jakóbiak | BiznesAlert.pl

5 kroków jak radzić sobie z fake newsami energetycznymi

1

Porównuj źródła

Nie polegaj tylko na jednym źródle, nawet jeśli wydaje się ono wiarygodne. Zawsze istnieje ryzyko, że dane źródło przekazuje dezinformację. Dlatego ważne jest korzystanie z przynajmniej kilku różnych źródeł informacji, co pomoże ocenić, czy dana wiadomość jest prawdziwa.

2

Zanim udostępnisz, zweryfikuj

Fake newsy rozprzestrzeniają się bardzo szybko, ponieważ ludzie często udostępniają je bez sprawdzania. Zanim podzielisz się kontrowersyjną informacją, warto poszukać wiarygodnych źródeł, które ją potwierdzą lub obalą.

3

Dziel się wiedzą

Jeśli zidentyfikujesz fake news, możesz go zgłosić na odpowiedniej platformie (np. www.energianaprawde.pl) lub udostępnić wiarygodne informacje, które go obalają. Pomoc w zwalczaniu dezinformacji jest ważna. Warto pamiętać, że walka z dezinformacją w energetyce to istotny krok w kierunku zrównoważonej przyszłości.

4

Posłuchaj ekspertów

Opinie specjalistów w dziedzinie energetyki są cennym źródłem informacji. Ich opinie i komentarze można znaleźć na godnych zaufania stronach internetowych, w rzetelnych mediach oraz w oficjalnych raportach naukowych.

5

Analizuj język i ton

Fake newsy często zawierają kontrowersyjne treści i chwytliwe nagłówki, które mają wzbudzić emocje. Ponadto, mogą wykorzystywać skomplikowaną terminologię, aby wydawać się bardziej wiarygodne. Zrozumienie podstawowych pojęć energetycznych pomoże nam ocenić sensowność przekazywanych informacji. Podstawowa wiedza może zmniejszyć podatność na manipulacje, pomoże lepiej zrozumieć wiele zjawisk i mechanizmów współczesnego świata

Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych założone zostało w październiku 1991 roku i działa na podstawie prawa o stowarzyszeniach.

Członkami PTEZ są osoby zawodowo związane z wytwarzaniem i wykorzystaniem energii cieplnej i elektrycznej. Działalność Towarzystwa obejmuje swoim zakresem wszystkie najważniejsze obszary elektrociepłownictwa, i przede wszystkim skupia się na realizacji swojego statutowego zadania tj. promocji rozwoju kogeneracji w Polsce.

Głównym celem Towarzystwa jest wskazywanie sposobów rozwiązywania problemów związanych z wytwarzaniem i wykorzystaniem energii elektrycznej i cieplnej, wykraczających poza jednostkowe interesy członków Towarzystwa, z uwzględnieniem interesów ogólnospołecznych i ochrony środowiska naturalnego oraz inspirowanie kierunków rozwoju źródeł wytwarzania energii w gospodarce skojarzonej.

Cele Towarzystwa:

- Wskazywanie problemów związanych z wytwarzaniem i wykorzystaniem energii elektrycznej i cieplnej, wykraczających poza jednostkowe interesy członków Towarzystwa oraz przedstawienie sposobów rozwiązywania tych problemów
- Promocja podsektora elektrociepłownictwa jako nowoczesnego i najefektywniej wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą
- Tworzenie możliwości pozyskania środków na rozwój i inwestycje przedsiębiorstw
- Stworzenie najkorzystniejszych warunków prawnych i ekonomicznych dla funkcjonowania rynku energii elektrycznej i cieplnej
- Promocja wiedzy na temat najnowszych osiągnięć technicznych i technologicznych